

ברית מילה

סיפור

שמעתי מעשה מחריד ומזעזע מתלמיד חכם גדול שהיה עד לדבר זה שאירע ליהודי אחד, מיוצאי גרמניה, בעת ביקורו של רבי אלחנן ווסרמן בארה"ב, סמוך לפרוץ מלחמת העולם השנייה. במהלך ביקורו בארה"ב הגיע רבי אלחנן להרבה ערים וקהילות יהודיות, בהן פעל לטובת ישיבת ברנוביץ. ביקורו השאיר רושם רב, ומלבד מה שנפגש עם אנשים כדי שייסיעו להחזקת התורה בישיבתו, באו אליו גם הרבה יהודים לבקש עצה ותושיה בפתרון בעיותיהם, שכן ידוע ומקובל היה כגאון בתורה וכאיש צדיק וקדוש.

בין אלה שבאו אליו לשאול בעצתו, היה גם אותו מיוצאי גרמניה, ושאלתו היתה, הואיל ויש לו בן שכבר הגיע לגיל חמש עשרה, והגיע השעה ללמדו אומנות, שהרי אמרו חז"ל במשנה (אבות ב,) "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ", הוא בא לשאול, או, בעצם לא כל כך לשאול, אלא לומר מה בדעתו לעשות, ולבקש את הסכמתו של ר' אלחנן.

רבי אלחנן ידע היטב שבא מגרמניה, וצריכים לדבר איתו ברכות ובגמישות, על כן פתח ואמר לו: אתה בודאי צודק, אין ספק שטוב תורה עם דרך ארץ, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, הכל באמת נכון, ברם, מה דעתך על הענין של הכנסת הבן לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, זו מצוה? בודאי שזו מצוה גדולה להכניס בן בבריתו של אברהם אבינו, מה השאלה? הן אמרו חז"ל "גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה" (נדרים לב), והלא כל כלל ישראל עומד על יסוד של בריתו של אברהם אבינו, הרי אתה בעצמך, קיימת את המצוה הזו בבן שלך.

ואולם מה הדין אם קרה, חלילה, מתו אחיו מחמת מילה, הלא אז אסור למול, אמנם יש מחלוקת בגמרא אם מתו שנים או שלושה, על כל פנים אם התברר שישנה חזקה כזו - אסור למול, זוהי ההלכה, וכל כך למה? כי כבר מתו אחיו מחמת מילה, הרי שאפילו במצוה כה גדולה וכה חשובה, אם מלו אחיו מפני שמלו אותם, אסור למול את זה שנולד, עכשיו, ואם אביו כן ימול אותו - הוא יעבור עבירה, שכן כיצד יכול אדם למול את בנו כשהוא מסכן בזה את חייו?

אם כן, המשיך ואמר רבי אלחנן לאותו יהודי, הלא לא תאמר שמצוות מילה פחותה וקלה מענין זה של לימוד אומנות ומלאכה לבן, והיום אנו חיים בדור ובמצב של "מתו אחיו מחמת מלאכה"! כאשר שולחים ילד ללמוד אומנות, הוא עלול להתקלקל, והנזק שנגרם דומה לפחות לעניין של "מתו אחיו מחמת מילה" והלא ראינו בימים אלה, שזוהי תופעה שכיחה שבנים מתקלקלים כשהם יוצאים מחוץ לכותלי התורה...! כך אמר לו רבי אלחנן...היהודי אמנם שמע מרבי אלחנן מה שהוא אומר, אבל לא קיים, והלך ושלח את בנו ללמד אומנות וכמה אומלל היה ממה שקרה לבן שלו, שלא הוציא את שנתו, כי באמצע השנה שבה הוציא אותו מהישיבה, חלה הן לפתע ונפטר, היתה כאן בחינת "גזירה שיצאה מלפני השליט", היינו מה שאמר לו ר' אלחנן שכמו שיש "מתו אחיו מחמת מילה", כך יש עניין של "מתו אחיו מחמת מלאכה", ונתקיים כן ביהודי הזה, רחמנא ליצלן. (מורשת אבות).

מקור: שאל אביך ויגדך